

Docendo Orbis

" 'n wereld in nascholing "

Nascholing Malaga 25 - 29 maart 2026

huisarts, SO, arts VG, bedrijfsarts, tandarts en mondhygienist 18 uur

Ouderenpsychiatrie en dementie door Martin Kat, ouderenpsychiater (7 uur)

De huisarts en collega-arts en mondzorgprofessionals maar ook de medisch specialist zullen een groeiend aantal ouderen kennen met psychische, psychiatrische en neurodegeneratieve ziekten zoals dementie. In deze cursus zullen we uitgebreid stilstaan bij de (vroeg)diagnostiek, de differentiaal diagnostiek en behandeling van deze aandoening en wat de (huis)arts en iedere zorgprofessional praktisch kan bieden hierbij.

Ouderenpsychiatrie is een relatief jong subspecialisme binnen het werkgebied van de psychiatrie. Was er binnen de psychiatrie tot de jaren 80 van de vorige eeuw vooral veel aandacht voor degeneratieve ziekten zoals allerlei vormen van dementie, de laatste 20 jaar heeft het onderzoeksgebied zich verruimd en gericht op de diagnostiek en behandeling van stoornissen als de (laat ontstane) depressie, angststoornissen, psychosen en persoonlijkheidsstoornissen. Wat valt er bijvoorbeeld te zeggen over de oudere die een dergelijke aandoening ontwikkelt? Hoe onderscheidt deze groep zich van de groep ouderen die tot op hoge leeftijd vitaal en zonder psychische problemen blijft? Hoe kunnen deze patiënten zich presenteren in de huisartsen- tandheelkundige praktijk en in het ziekenhuis? Hoe is de verwevenheid van psychiatrische stoornissen met kwetsbaarheden op lichamelijk, cognitief en sociaal gebied? Een hoe te (be)handelen? In de cursus zal ruime aandacht worden besteed aan de diagnostiek, differentiaal-diagnostiek en behandeling van deze aandoeningen. Wetenschappelijke updates worden afgewisseld met casuïstiek (o.a. op dvd) en er zal interactief geoefend worden met praktijkvoorbeelden. Ook zal een onderwerp als de organisatie van de zorg (samenwerking intern met de POH's, extern met GGZ, de specialist ouderengeneeskunde, de casemanagers, wijkteams) voor deze groep ouderen aan bod komen.

Ouderverstoting en oudervervreemding, de onderliggende dynamieken bij contactverlies tussen ouder en kind na scheiding door Monique Meulemans (4 uur)

Van de ongeveer 70.000 kinderen die jaarlijks meemaken dat hun ouders uit elkaar gaan, ondervinden ruim 16.000 kinderen daarvan ernstige gevolgen.

Dit zijn de zogenaamde "vechtscheidingen" en veelal is er sprake van (dreigend) contactverlies tussen het kind en één van de ouders.

Deze kinderen en hun ouder(s) kunnen vroeg of laat en om uiteenlopende redenen een beroep doen op de huisarts of iedere andere zorgprofessional waar zij mee in contact komen.

Aan de hand van een interactieve presentatie, prikkelende stellingen, groepsdiscussies en veel praktijkvoorbeelden komen de volgende onderwerpen aan bod;

- Mythes en misverstanden over complexe scheidingen en ouderverstoting
- Wat is oudervervreemding en ouderverstoting (en wat niet) en wat gebeurt er in het brein van kinderen die hiermee te maken krijgen
- De prevalentie van huiselijk geweld in complexe scheidingen
- Veiligheidsrisico's bij specifieke vormen van huiselijk geweld
- Het toepassen van de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld
- De (onzichtbare) dynamieken die kunnen spelen tussen ex-partners en hoe zich dat kan manifesteren in de huisartsenpraktijk of iedere andere (tand)artsen praktijk
- Wat zijn rode vlaggen en signalen die kunnen duiden op oudervervreemding/ouderverstoting en wat kun je doen
- Het belang van goede kennis van wet- en regelgeving, regels en richtlijnen
- Wat zijn de gevolgen van ouderverstoting op de lange termijn voor de betrokkenen en met welke (psychische en psychosomatische) klachten kunnen zij te maken krijgen
- Voorzorgsmaatregelen binnen de (tand)artsenpraktijk

Doel; (vroegtijdige) herkenning ouderverstoting

Mondzorg, ethiek en kwetsbaarheid bij ouderen (7 uur)

Docent: Dr. Gert-Jan van der Putten, Specialist Ouderengeneeskunde en kaderarts Palliatieve zorg

Zorg met een geweten – de mond als spiegel van menselijkheid

De mond is meer dan een functioneel orgaan. In de ouderenzorg is zij een spiegel van waardigheid, kwetsbaarheid én de kwaliteit van het zorgsysteem. Toch laat juist hier de zorg nog te vaak steken vallen. Commerciële belangen, gebrek aan regie en onvoldoende samenwerking leiden tot schrijnende situaties — met de oudere patiënt als verliezer.

Tijdens deze intensieve nascholing onderzoeken we de morele, klinische en maatschappelijke kanten van mondzorg voor ouderen. We verbinden wetenschap, beleid en praktijk in drie samenhangende thema's:

– De zorg achter de schermen: van commercie tot compassie

“De waarheid achter de commerciële tandartsketens”

Een kritische reconstructie van de recente berichtgeving in de media (o.a. EenVandaag, 2024: <https://eenvandaag.avrotros.nl/artikelen/hoe-commerciële-tandartsenketens-veel-geld-verdienen-aan-slechte-mondzorg-aan-ouderen-161375>).

Wat klopt er van de beweringen dat commerciële ketens winst maken ten koste van ouderen?

We bespreken:

- Hoe deze ketens werken en waarom ze zo snel groeien;
- De rol en verantwoordelijkheid van de individuele tandarts: professional of productiemedewerker?
- De positie van de zorgverzekeraar en de overheid – wie stuurt hier eigenlijk de zorg?
- Wat moet er gebeuren om deze misstanden structureel te voorkomen?

Interactieve discussie met praktijkvoorbeelden en juridische/ethische reflectie.

Doel: inzicht krijgen in de krachtenvelden achter de mondzorg voor kwetsbare ouderen en handvatten om als professional moreel en professioneel positie te kiezen.

“Mondzorg bij ouderen: kliniek, communicatie en compassie”

Een praktische verdieping voor álle zorgverleners die met ouderen werken.

Onderwerpen:

- De mond als onderdeel van algehele gezondheid: signalen van verwaarlozing of achteruitgang.
- Orale bijwerkingen van veelgebruikte geneesmiddelen (antidepressiva, anticholinergica, opioïden e.a.).
- Uitgangspunten uit de IKNL-richtlijn 'Mondproblemen en slikstoornissen in de palliatieve fase': herkenning, behandeling en samenwerking.
- Wat moet de oudere zelf weten – en hoe bereiken we die doelgroep effectief?

Doel: kennis van pathofysiologie en richtlijnen vertalen naar praktisch handelen in huisarts-, verpleeghuis- en tandartspraktijk.

– Palliatieve zorg en morele dilemma's bij dementie

"Palliatieve zorg bij mensen met dementie"

Dementie confronteert zorgverleners met complexe vragen over autonomie, kwaliteit van leven en medische zinvolheid.

We behandelen:

- Wat is 'palliatieve fase' bij dementie precies?
- Communicatie met naasten en team over comfort, voeding, en besluitvorming.
- Grenzen van behandelen: wanneer niet meer behandelen wél goede zorg is.

Doel: leren herkennen van palliatieve behoeften bij dementie (zowel bij patiënt als diens familie) en afstemmen van zorgdoelen binnen het multidisciplinaire team.

"Euthanasie, verlies en rouw – dilemma's en draagkracht"

Twee gevoelige maar essentiële thema's in één sessie:

Euthanasie bij dementie

- Juridische en morele kaders: wat mag, wat kan, en wat doet het met de arts?
- Casuïstiek van actuele KNMG-uitspraken en praktijkervaringen.
- Grenzen tussen professionele autonomie en persoonlijke overtuiging.

Verlies en rouw in de zorgrelatie

- Wat betekent verlies voor de patiënt, familie en zorgverlener?
- Hoe blijf je zelf mens in een zorgomgeving vol afscheid?
- Handvatten voor zelfzorg en teamondersteuning.

Doel: inzicht in de morele en emotionele dimensies van palliatieve zorg bij dementie, en versterking van veerkracht bij zorgverleners.

Voor wie

- Huisartsen
- Specialisten ouderengeneeskunde
- Tandartsen en mondhygiënisten

Leerdoelen

Na afloop van deze training:

1. Begrijpt de deelnemer de maatschappelijke en ethische context van mondzorg voor ouderen.
2. Kent de deelnemer de belangrijkste medische, farmacologische en palliatieve richtlijnen.
3. Kan de deelnemer morele dilemma's rond dementie, verlies en euthanasie bespreekbaar maken.
4. Heeft de deelnemer concrete strategieën om misstanden in de zorg te signaleren en te voorkomen.

Programma onder voorbehoud van wijziging